

1. Філософія і культура / Інформаційна культура

Давиденко В.М.

старший викладач кафедри вищої математики та комп'ютерних технологій Інституту Хімічних Технологій Східноукраїнського університету ім. В. Даля

Сітак І.В.

старший викладач кафедри вищої математики та комп'ютерних технологій Інституту Хімічних Технологій Східноукраїнського університету ім. В. Даля

Тімошин А.С.

к. ф.-м. н., доцент кафедри вищої математики та комп'ютерних технологій Інституту Хімічних Технологій Східноукраїнського університету ім. В. Даля

Україна, м. Рубіжне

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Глобальна інформатизація і стрімке зростання числа користувачів мережі Інтернет породили різні напрями і явища в сучасних інформаційних технологіях. Зрозуміло, що велика частина цих явищ стосується технічних (програмних) методів обробки інформації, її передачі і уявлення. Проте, багато розробників програмного забезпечення і розробники сайтів зіткнулися з проблемами, які також мають соціально-гуманітарний аспект.

В процесі якісного і кількісного розвитку інформаційних технологій виникло таке поняття як *інформаційна культура* (англ. information culture). Існує безліч підходів до визначення цього поняття. У загально філософському сенсі слід мати на увазі інформаційну культуру (користувача) особи. Найчастіше можна зустріти наступне визначення інформаційної культури.

Інформаційна культура – це здатність суспільства ефективно використовувати інформаційні ресурси і засоби інформаційних комунікацій; і застосовувати передові досягнення в області розвитку засобів інформатизації і інформаційних технологій.

Як ми бачимо, існують дві сторони інформаційної культури – суспільство (користувачі) і комп'ютерна індустрія. Саме, при аналізі ефективності взаємодії створюваних інформаційних технологій і здатності суспільства до подолання інформаційних бар'єрів на перший план виступають проблеми, що мають соціально-гуманітарний характер.

Одним із значущих елементів інформаційних технологій, який робить на користувача істотний вплив з погляду сприйняття інформації, є індустрія сайтостроєння і веб-дизайн.

Існують два напрями підходу до дефініції веб-дизайну – *технічний* і *гуманітарний*. Важливо відмітити, що ці два напрями більше доповнюють один одного, ніж розходяться.

Суть технічного підходу можна виразити двома словами – зручність і простота. Прихильники цього підходу [1] вважають, що основною метою більшості мережевих проєктів повинне бути забезпечення користувачів простим механізмом для вирішення їх завдань. Це стосується перш за все навігації і інтерактивності. Основні принципи технічного підходу зводяться до того, щоб спроектована сторінка працювала на різних платформах і була доступна відвідувачам, що користуються старими технологіями (не дивлячись на те, що таких відвідувачів близько 10%). До цього можна додати, що користувачі Мережі, як правило цілеспрямовані і нетерплячі, тому інформація, що міститься в Інтернеті, повинна відповідати двом неодмінним умовам: по-перше, бути корисною, а по-друге – швидко завантажуваною. В зв'язку з цим доречно обговорити таке поняття як юзабіліті. Дослівний переклад слова *юзабіліті* (англ. usability) – «можливість бути використовуваним», «практичність». Якщо сказати простіше, то юзабіліті – це зрозумілість, простота і зручність користування певним програмним продуктом, зокрема сайтом. Це поняття прийшло із Заходу, де проблемам юзабіліті приділяють дуже велику увагу. Існують фахівці, в завдання яких входить лише дослідження (тестування) поточного рівня зручності використання чого-небудь, вирішування проблем, усунення недоліків і підвищення usability в цілому. Таких фахівців називають ще юзабілістами, або проєктувальниками призначених для користувача інтерфейсів. Під інтерфейсом тут розуміється не тільки веб-сайт, а будь-яка взаємодія людини з програмними продуктами, технікою. Для детальнішого ознайомлення з тим, як підвищити юзабіліті інтерфейсу програмного продукту, можна звернутися до робіт Якоба Нільсена (англ. Jakob Nielsen).

Гуманітарний напрям чітко позначає художню складову оформлення сайту і пропонує користуватися принципами *класичного дизайну*, тобто візуального. У нашому національному розумінні слово дизайн ближче до естетики, образотворчого або оформлювального мистецтва. Один з яскравих представників цього напрямку Д. Кірсанов пише: “Идет ли речь о дизайне или о любом другом искусстве, ориентированном на художественном восприятии, любую композицию можно разбить на элементы, связанными между собой различного рода отношениями – отношениями баланса, контраста, вложенности, последовательности и т.п. Эти отношения опираются на различные визуальные аспекты объектов: их размеры, форму, взаимное расположение, цвет”. При цьому, автор книги [2] погоджується з тим, що великий вплив на художні аспекти веб-дизайну роблять технологічні обмеження, наприклад монітора або пропускну спроможність модему. Розглянемо це питання детальніше. По суті, мова йде про присутність на веб-сторінці мультимедійних об'єктів, а точніше об'єктів, які створені на базі Flash-технологій. Як правило, присутність всіляких анімаційних елементів і

Flash-заставок поглинає великі машинні ресурси. До того ж, тестування юзабіліті сайтів виявило, що комунікаційні властивості анімації дуже обмежені.

Очевидно, що робота над реальними проектами проводиться як правило у великих веб-студіях командою фахівців. У такій команді менеджери по роботі з клієнтами займаються пошуком замовників; проджект менеджер визначає вимоги проекту і функції розробників; аналітики досліджують ринок і цільову аудиторію майбутнього проекту; психологи пропонують список рекомендацій, що включає і методи компоновки сторінок, і стилі оформлення, і навіть колірну гамму сайту. Оцінюючи всю суму вимог і рекомендацій, дизайнер займається проектуванням інтерфейсу, розробкою оптимальної навігаційної структури. Штатний художник, як годиться, робить ескіз. Верстальник збирає сторінку в html-документ. Програміст забезпечує серверну частину, систему обробки контенту. Тестувальники тестують проект. При цьому досягається грамотна верстка, зручна навігація, гармонійне колірне і композиційне рішення, ефектна графіка.

Треба відмітити, що Інтернет сьогодні – це не тільки джерело інформації, а простір для спілкування, в якому, багато користувачів буквально «живуть», наприклад, соціальні блог-мережі. Разом з цим, таке спілкування не може обійтися без абсолютно нових сервісів. Тому необхідне усестороннє розширення і поглиблення інтерфейсу для того, щоб інтернет-користувач міг дістати можливість облаштувати віртуальний простір відповідно до своїх побажань.

Проблема облаштування соціальних мереж і сайтів, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій зв'язаний ще з однією дуже важливою галуззю знань як *комунікативістика* (англ. communication studies).

Комунікативістика – наука, що вивчає гуманітарні аспекти комунікації, розвиток інформаційних систем і засобів, характер, форми, результати їх дії на соціум. Це відносно молода наука, з приводу назви, предмету і методів якої йдуть вельми жваві дискусії. В одних джерелах цим словом позначають науку, що вивчає проблеми інформаційних (мережевих) комунікацій. В інших – гуманітарні аспекти масових комунікацій. Зустрічаються роботи, в яких доводиться, що комунікативістика відрізняється від інших наук тим, що дозволяє перенести основний пізнавальний акцент з суб'єктів і результатів комунікації на сам процес комунікації. Звідси комунікативістика – це свідомі і професійна організація комунікації, покликана робити запланований вплив на громадськість.

Література

1. Нильсен Якоб «Веб-дизайн» - СПб., Символ-Плюс, 1999
2. Кирсанов Д. «Веб-дизайн: книга Дмитрия Кирсанова.» - СПб., Символ-Плюс, 1999.

3. Інтернет сторінка: <http://www.webmascon.com>

Давиденко Вікторія Михайлівна

місце роботи: Інститут Хімічних Технологій Східноукраїнського університету ім. В. Даля

посада: старший викладач кафедри вищої математики та комп'ютерних технологій

адреса: пр. Кірова б. 30, кв. 81, м. Рубіжне, Україна, 93011

тел.: 050 725 73 78

Сігак Ірина Вікторівна

місце роботи: Інститут Хімічних Технологій Східноукраїнського університету ім. В. Даля

посада: старший викладач кафедри вищої математики та комп'ютерних технологій

адреса: вул. Леніна б. 26, кв. 8, м. Рубіжне, Україна, 93010

тел.: 050 275 00 56

Тімошин Анатолій Сергійович

місце роботи: Інститут Хімічних Технологій Східноукраїнського університету ім. В. Даля

посада: доцент кафедри вищої математики та комп'ютерних технологій, к. ф.-м. н.

адреса: пр. Кірова б. 20а, кв. 2, м. Рубіжне, Україна, 93010

тел.: 099 613 16 35